

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นกรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์

Supporting Factors to Enhance Women Roles in Local Politics : the Case Study of

Nong Luang Subdistrict Administration Organization, Tatako District, Nakonsawan Province

กุลิสรา ก้อนจันทร์เทศ (Kulissara Konjantes)¹ สมปฤณ นิยมไทย (Somprin Niyomthai)²

วรวัลลัญช์ ไรจนพล (Wornwaluncha Rojanapol)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น (3) เสนอข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปพัฒนาบทบาทสตรีของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นได้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำและนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นสตรีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 15 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นคือการได้รับการส่งเสริมให้สตรีเป็นตัวแทนแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในชุมชนของสมาชิกในครอบครัว เครือญาติ ที่จะพัฒนาชุมชนของตนเอง ความต้องการช่วยลดหรือคลี่คลายปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์บ้านเมืองที่แปรเปลี่ยนนั้น ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองทั้งสิ้น (2) ปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นของสตรี คือการขาดการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอก จากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมทางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง และความไม่เชื่อมั่นในการทำงานของสตรี (3) ข้อเสนอแนะคือการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบความจริงใจ ความตรงต่อเวลา มีการแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอเพื่อนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้มากขึ้น

คำสำคัญ ปัจจัยส่งเสริม บทบาทสตรี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง จังหวัดนครสวรรค์

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jeabza_ku@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sniyomthai@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช wonwalun@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were (1) to study women's roles that affected local politics; (2) to study problems and obstacles to women's roles in local politics; and (3) to recommend to solve those problems, which could be applied to develop women's roles in other organizations as well. This a qualitative research was based on in-depth interviews with 15 key informants, chosen through purposive sampling, consisting of female local leaders and politicians. Data were analyzed through descriptive analysis. The results showed that (1) women's roles that affected local politics. Is to encourage women to be represented resolve problems in the community, family members, relatives to improve their communities. To reduce or solve the problem by changing the situation. Are all factors encouraging women into politics altogether, (2) obstacles to women's role in local politics were a lack of internal and external support from related agencies; the older generation's values about the roles of men and women; and lack of confidence in women's work, (3) recommendations are to realize of the common interest more than one's own benefit; to be ethical, honest, sincere, responsible, and punctual; and to constantly seek new knowledge and apply it to develop one's abilities.

Keywords: Positive factors, Women's Roles Enhancement, Nong Luang Sub-district
Administrative Organization, Nakonsawan Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ในเกือบทั่วโลกใช้วิธีการที่เรียกว่า “โควตา” ซึ่งเป็นวิธีการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม เพื่อเพิ่มจำนวนในวงการการเมือง ซึ่งโควตานี้เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนว่า ในการเมืองระดับชาติต้องมีสัดส่วนหรือจำนวนนักการเมืองผู้หญิงจำนวน 1 ใน 3 ของสมาชิกสภาทั้งหมด และสำหรับกรณีของประเทศไทยหากเลือกใช้ระบบโควตาจะทำให้จำนวนนักการเมืองผู้หญิงของไทยเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามการเพิ่มเชิงคุณภาพมีความสำคัญยิ่งไปกว่าการเพิ่มเชิงปริมาณ เพราะหากแม้มีจำนวนนักการเมืองที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้ใช้คุณลักษณะแห่งความเป็นหญิงในการทำงานทางการเมือง ก็เป็นเพียงการทำให้สัดส่วนหรือค่าร้อยละของนักการเมืองหญิงเพิ่มขึ้นเท่านั้นแต่ท้ายสุดก็ไม่ได้ทำให้ชุมชนหรือสังคมบรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ซึ่งในระดับท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญปัญหาทั้งในด้านทัศนคติ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเครือข่ายในระดับชาติ ทั้งยังมีข้อจำกัดจากกระบวนการเลือกตั้ง ขาดกฎหมายระเบียบต่าง ๆ สนับสนุนผู้หญิงเข้าสู่การเมือง และผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิงเองยังขาดความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการเลือกผู้หญิงเข้าไปเป็นนักการเมือง

แต่หากมองถึงข้อดีเมื่อมีผู้หญิงเข้าร่วมในทางการเมืองนับเป็นการสร้างความหลากหลาย ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากชายจะช่วยให้มีความละเอียดรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณ และมีแผนงานโครงการในการให้ความสำคัญกับงานด้านคุณภาพชีวิตของครอบครัวและชุมชน รวมทั้งงานด้านสวัสดิการสังคมนอกจากนี้ยังเป็นหนทางหนึ่งซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้สังคมเห็นความสำคัญ กระตุ้นให้พรรคการเมืองเห็นความสำคัญของผู้หญิงและส่งเสริมผู้หญิงในการลงสมัครเลือกตั้งและเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้งและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งหญิงและชายเป็นผู้แทนทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาถึงประเด็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองนั้น ในที่นี้ผู้ทำการศึกษาวิจัยมองเห็นถึงวิวัฒนาการทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครสวรรค์ นับจากมีการก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นในแต่ละตำบลในเขตพื้นที่อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ เดิมในระยะแรกนั้นยังไม่มีสตรีเข้ามามีบทบาท จนกระทั่งดำเนินงานมาจนถึงช่วงพ.ศ. 2544 เริ่มมีสตรีให้ความสนใจเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งสมาชิก อบต. เพิ่มขึ้นบ้างก็สมหวังเพราะอยากเห็นสตรีทำงานด้านนี้ บ้างก็ไม่สมหวังเพราะยังไม่เกิดการยอมรับ และบางท่านที่ได้รับการยอมรับก็ประสบความสำเร็จก้าวไปสู่การเมืองระดับจังหวัดต่อไป จากจุดนี้ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมองมายังพื้นที่หนึ่งของจังหวัดนครสวรรค์ นั่นคือองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ เพราะการเลือกตั้งครั้งล่าสุด (30 กันยายน 2555) และยังมีมีการดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงปัจจุบัน(2559)นี้นั้น มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจน นั่นคือนายก อบต. ได้เปลี่ยนจากผู้ชายมาเป็นผู้หญิง และผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิก อบต. ก็เป็นสตรีถึง 5 คนรวมนายก อบต. ซึ่งเป็นสตรีคนแรก จากจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 22 คน ซึ่งมากกว่าทุกครั้งนับจากมีการเลือกตั้งมา

การศึกษาถึงประเด็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นในเขตบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากขึ้น สตรีได้เริ่มออกมามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น อันถือเป็นสิ่งที่ตีความเสมือนเป็นการประกาศศักยภาพของสตรี ให้สังคมภายนอกได้รับรู้ถึงภาวะที่แปรเปลี่ยนทั้งด้านความรู้ ความสามารถและความเข้มแข็งของสตรีได้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาวิจัยหวังว่าการวิจัยจะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สามารถทำให้มองเห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นที่มีต่อกัน ซึ่งถ้ามีมากจะทำให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น รวมถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาและการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่น หรือบทบาทผู้นำท้องถิ่นของสตรีในภายภาคหน้าได้ ส่วนด้านการปฏิบัตินั้น นักการเมืองสตรี หรือผู้มีบทบาทผู้นำท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำเอาแนวคิดต่าง ๆ ในกรณีศึกษานี้ไปเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น หรือพัฒนาในหน้าที่ความรับผิดชอบของสตรีท่านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (และกรอบแนวคิดการวิจัย ถ้ามี)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์
3. เพื่อเสนอข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปพัฒนาบทบาทสตรีของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในกลุ่มสตรีที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ คือ นายก อบต. 1 คน สมาชิก อบต. 4 คนและสตรีที่มีบทบาทผู้นำในท้องถิ่น 10 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน ซึ่งสตรีที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้มีบทบาทที่สำคัญต่อชุมชนในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้จนเป็นที่ยอมรับจากประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี โดยเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษานี้แล้วนั้น จะได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกัน และในแนวทางกรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Opened Question) ที่สำคัญต้องไม่ขึ้นคำตอบ และใช้ภาษาที่ง่ายในการถาม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาลักษณะและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัย และการสัมภาษณ์ทั้งแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กลุ่มตัวอย่างโดยเตรียมคำถามกว้างๆ มาล่วงหน้า พูดคุยสลับกันไปมาเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ค่อยๆ นึกเรื่องราวออกทีละน้อย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) กลุ่มตัวอย่างเพื่อต้องการให้ได้ข้อเท็จจริงที่ตรงที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้อาจใช้คำถามที่เฉพาะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และใช้วิธีการตะล่อมกล่อมเกล่า (Probe) การมีความเข้าใจความสามารถในการเข้าใจทัศนคติผู้อื่น เป็นการพัฒนาการทางสังคมที่ทำให้บุคคลรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ส่งผลให้บุคคลสามารถเข้าใจถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เพื่อวิเคราะห์เรื่อง ปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลหนองหลวง อำเภอนาทะโก จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอันนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความตรงและความครบถ้วนของงานวิจัย

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลส่วนบุคคล** สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยแยกผลการวิเคราะห์ตามปัจจัยต่างๆ ได้ดังนี้ อายุระหว่าง 41- 60 ปี ร้อยละ 60 รองลงมา และมีอายุระหว่าง 25 -40 ปี ร้อยละ 40 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 80 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.33 มีระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรืออนุปริญญา ร้อยละ 6.67 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 86.66 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 6.67 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.67 กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 100 กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ร้อยละ 100 กลุ่มที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองระดับชาติหรือเคยทำงานให้กับพรรค เคยเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มสตรีแม่บ้านเคยทำงานเป็นอาสาสมัคร เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, อาสาป้องกันหมู่บ้าน, อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เคยเข้ารับการอบรม เช่น ลูกเสือชาวบ้าน, ไทยอาสาป้องกันชาติ ร้อยละ 100 กลุ่มที่มีระยะเวลาทำงานมากที่สุด ระหว่าง 5 – 10 ปี ร้อยละ 60 น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 26.67 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.33

2. **ปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น** ในประเด็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีให้เข้ามามีบทบาททางการเมืองรวมทั้งสิ้น 5 ปัจจัย คือปัจจัยส่งเสริมในด้านการแสวงหาชื่อเสียง ปัจจัยส่งเสริมในการตอบสนองความต้องการของจิตใจ ปัจจัยส่งเสริมในการรักษาความเป็นธรรมในสังคม ปัจจัยส่งเสริมในการรักษาความเป็นธรรมในสังคม ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวนักธุรกิจ และการเมือง ซึ่งแต่ละประเด็น ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันว่าในทุกปัจจัยล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นทั้งสิ้นแม้จะมีผลมากน้อยต่างกันก็ตาม สามารถสรุปผลการวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่งเสริมในด้านการแสวงหาชื่อเสียง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการสวมเครื่องแบบ นักการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญสิ่งหนึ่งในการเข้ามามีบทบาททางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และกำลังใจในการทำงาน แต่ก็มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คนจากทั้งหมด 15 คน มีความเห็นว่าเครื่องแบบไม่ใช่สิ่งสำคัญ สิ่งที่สำคัญคือความต้องการทำหน้าที่ให้กับหมู่บ้านของตนเองให้ดีที่สุด โดยให้ประชาชนยอมรับ ชื่นชม ผลงานมากกว่าเครื่องแบบที่สวมใส่ เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว การแสดงความรับผิดชอบต่อทุกคะแนนเสียงของประชาชน คือหน้าที่ที่ต้องทำ ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนยอมรับและไม่รู้สึกผิดหวัง เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีแล้ว สิ่งที่จะตามมาคือชื่อเสียงที่เป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม อันเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ เติบโตใจ การได้รับการยกย่องว่าเป็นคนที่มีชื่อเสียงมีตำแหน่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชาวบ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นไปทางเดียวกันว่า เมื่อเราได้ปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างด้วยความจริงใจ เติบโตใจแล้ว ผลที่ตามมาคือการยอมรับและความไว้วางใจ เชื่อใจ ความชื่นชม อีกทั้งยังสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นต่อไปได้ยึดเป็นแบบอย่างที่ดีได้ด้วย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ความต้องการเป็นผู้กว้างขวางอันเนื่องมาจากการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสามารถสร้างฐานในท้องถิ่นเพื่อการเลือกตั้งในระดับอื่นๆ เช่น สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเข้ามาบริหารทางการเมืองท้องถิ่นเพียงเพราะต้องการพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้น ต้องการช่วยเหลือชาวบ้านซึ่งเปรียบเสมือนญาติพี่น้องของตนเองให้มีความกินดีอยู่ดีโดยไม่คิดวางรากฐานไปสู่การเมืองระดับอื่นๆ เช่น สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ทั้งนี้ผู้ให้ที่เหลือนั้นมีความเห็นว่า ด้วยวิถีชีวิตการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือแม้แต่ผู้นำอื่นๆ จะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักการเมืองระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ ก็อาจเป็นตัวแปรสำคัญในการที่จะลงเลือกตั้งในระดับที่สูงขึ้นถ้ามีความพร้อม และผลงานเป็นที่ประจักษ์ รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองที่ตนเองคุ้นเคย เมื่อผู้วิจัยถามว่าเพื่อความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิตจึงตัดสินใจมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เช่น เป็นฐานหรือทางในการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด มีความคิดเห็นว่าการรับใช้บ้านเกิด ไม่ได้คิดจะสร้างฐานทางธุรกิจใด แต่การที่ได้รับตำแหน่งผู้นำในชุมชนถือเป็นโอกาสดีที่ทำให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้ง่ายขึ้นเพราะมีตำแหน่งรองรับ ถ้าไม่มีตำแหน่งใดๆ การเข้าถึงชาวบ้านอาจจะยากกว่านี้ ดังนั้นสิ่งที่ควรจะสร้างคือสร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจให้กับคนในชุมชน เพื่อให้ได้รับการยอมรับให้ปฏิบัติหน้าที่ไปอีกยาวนาน

2.2 ปัจจัยส่งเสริมในการตอบสนองความต้องการของจิตใจ ความใฝ่ฝันตั้งแต่วัยเด็กว่าเมื่อโตขึ้นจะเป็นผู้นำของชุมชน ในประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมดว่าไม่เคยมีความใฝ่ฝันว่าเมื่อโตขึ้นจะต้องมาเป็นผู้นำ แต่สถานการณ์พาไป เช่น การได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว การได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชน เป็นต้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดอยู่ที่ความต้องการที่จะพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง ในมุมมองประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาท้องถิ่นไม่ได้อยู่ในความฝันหรือความคิด แต่เมื่อถึงวันหนึ่งมีโอกาสที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่ที่มอบให้ แม้จะเหนื่อยสักเพียงใด เมื่อได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจึงต้องปฏิบัติงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย หรือจะโดยความสมัครใจก็ตามจะต้องทำทุกอย่างอย่างเต็มกำลังเต็มความสามารถ

2.3 ปัจจัยส่งเสริมในการรักษาความเป็นธรรมในสังคม การเป็นธรรมสร้างขึ้นได้ด้วยตัวเอง การเป็นผู้นำที่ไม่ว่าจะด้วยตำแหน่งใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีใจที่เป็นกลาง ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายด้วยใจที่เป็นกลางไม่โอนเอียงไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การตัดสินใจอะไรก็ตามต้องตัดสินใจด้วยสติ มีความละเอียดรอบคอบ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการเป็นนักการเมือง ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชนนั้น จะต้องมีความเป็นธรรมไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นความสำคัญของทุกคนเท่าๆ กัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เมื่อรัฐจัดสรรสิ่งใดเพื่อมาบรรเทาทุกข์ให้กับประชาชน ผู้นำต้องจัดสรรหรือกระจายงบประมาณไปสู่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเพื่อไม่ให้เกิดคำตำหนิต่อผู้นำชุมชน ซึ่งถ้าทำดีแล้วใครก็ไม่สามารถกล่าวหาได้ว่าร้ายได้

2.4 ปัจจัยส่งเสริมด้านการรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้คือ นายก อบต. และสมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มผู้นำสตรี แสดงความคิดเห็นว่าการกำหนดข้อบัญญัติในการใช้จ่ายงบประมาณให้ทั่วถึงและทำโครงการการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะหญิงหรือชายเข้ามาบริหารก็ต้องดูแลในส่วนนี้ การกำหนดนโยบายในการบริหารงานให้มีความรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ เช่น ดูแลสาธารณูปโภคพื้นฐาน ถนน ประปา เป็นต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นสมาชิก อบต. แสดงความคิดเห็นว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

แม้ว่าจะเป็นผู้หญิงคนอาจมองภายนอกว่าอ่อนแอ แต่เมื่อมีงบประมาณเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ก็สามารถลงพื้นที่ได้ไม่ต่างจากผู้ชาย ดังนั้นการจัดสรรทุกอย่างตั้งแต่ต้นนโยบายจึงมีความชัดเจนทุกอย่าง การตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นสมาชิก อบต.แสดงความคิดเห็นว่า ต้องเข้าไปตรวจสอบว่าโครงการแต่ละโครงการว่าตรงตามข้อบัญญัติในงบประมาณนั้นๆ หรือไม่ งบประมาณเท่าไร ถูกต้องหรือไม่

ทั้งนี้การดำเนินนโยบายที่หาเสียงไว้ให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม เป็นสิ่งสำคัญมากเมื่อเราแสดงความจริงใจไปแล้วว่าต้องการทำอะไรเพื่อรับใช้ประชาชน เมื่อประชาชนให้ความไว้วางใจเลือกเราเข้ามาทำหน้าที่แทนในสภาการเมือง ดังนั้นจำเป็นต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ทำทุกอย่างที่พูดไว้ ทำทุกอย่างที่ช่วยเหลือชาวบ้านได้ แต่ต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องส่วนตัว การเข้าถึงประชาชนมีความสำคัญมาก เพื่อให้รับทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงมีส่วนสำคัญและคิดว่าหน้าที่นี้ผู้หญิงจะทำได้ดีกว่าผู้ชาย

2.5 ปัจจัยส่งเสริมด้านการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว นักธุรกิจ และการเมือง การสนับสนุนและผลักดันจากครอบครัวเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวสนใจและบางครอบครัวมีคนดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงอยากให้มีการสานต่องานด้านการเมือง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากครอบครัว เพราะถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวการทำงานอาจทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากการทำงานด้านนี้ต้องมีความเสียสละ ดังนั้นถ้าคนในครอบครัวเข้าใจก็จะไม่เกิดปัญหาในครอบครัวด้วย การทำงานก็จะทำได้อย่างราบรื่น อีกทั้งปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือฐานะ แต่ทั้งนี้ทุกคนไม่ได้เกิดมาในฐานะที่ร่ำรวย แต่ก็มีฐานะพอที่จะสนับสนุนตัวเองให้เข้าสู่เส้นทางการเมืองได้ ในกรณีที่ไม่ได้ซื้อเสียง แต่อาจต้องการเสียปัจจัยไปทางอื่น เช่น การติดป้ายหาเสียง การจ้างรถโฆษณา เป็นต้น

ในส่วนการสนับสนุนจากนักธุรกิจ/นายทุน การสนับสนุนจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น การสนับสนุนจากมวลชน ผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นว่า ไม่มีใครมาสนับสนุน เพราะนี่เป็นเพียงการเมืองท้องถิ่น ไม่มีผลประโยชน์เพียงพอให้คนกลุ่มนี้มาให้การสนับสนุน และตำบลหนองหลวงจะไม่มีผู้มีอิทธิพล ดังนั้นใครจะลงเลือกตั้งก็แสดงบทบาทของตัวเองให้ชัดเจน มีส่วนหัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้ง การหาเสียงของตำบลหนองหลวงจะดีตรงที่ไม่มีหัวคะแนน แต่จะหาเสียงด้วยตัวเองหรืออาจมีญาติพี่น้องช่วยบ้าง ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ก็จะไม่ได้มาซึ่งคะแนนดังนั้นในประเด็นนี้คือการช่วยสนับสนุนจากชาวบ้านในการลงคะแนนเสียงแน่นอน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรี โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การขาดการสนับสนุนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เช่น การขาดการสนับสนุนการทำงานจากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์บ้านเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง การมองค่านิยมทางเพศ ความไม่เชื่อมั่นในการทำงานของสตรี เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคขัดขวางการมีบทบาททางการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบดังนี้

การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์ คิดว่าการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาททางการเมืองการปกครอง ในรูปแบบของการกำกับดูแล การสนับสนุน การติดตามผลงาน การแนะนำการบริหารจัดการ รวมทั้งการส่งเสริมอื่นๆ ในการทำงาน ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งสมาชิก อบต. แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านนี้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานแน่นอน โดยเฉพาะการสนับสนุนหรือการจัดสรรงบประมาณของส่วนกลางมาให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดูได้ชัดเจนเลย เช่น หากปีไหนสรรงบประมาณมาให้น้อยลงหรือจัดสรรงบประมาณให้ล่าช้าการพัฒนาท้องถิ่นต่างๆ ก็ไม่สามารถจะพัฒนาได้อย่างทั่วถึงหรือบางครั้งก็มีการหยุดชะงักไปเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ โดยผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด ก็คือชาวบ้านนั่นเองเพราะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่ แต่ทั้งนี้ก็ไม่อาจแน่ใจได้ว่าเป็นผลจากการที่เราเป็นผู้ให้ มีนายก อบต. เป็นผู้หญิงหรือไม่ แต่เมื่อเหตุการณ์เป็นแบบนี้ในกรณีที่งบประมาณมาช้าชาวบ้านก็จะเข้าใจว่า นายก อบต. สมาชิก อบต. ที่เป็นผู้หญิงทำงานล่าช้ากว่าผู้ชาย (สมาชิก อบต. หมู่ 1, 20 กรกฎาคม 2557) ด้านผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน แสดงความคิดเห็นว่า ทุกวันนี้ทำงานเพื่อชุมชนตลอดและได้แต่งตั้งผู้ช่วยอีกสองคนมาช่วยทำงาน และยังมีชาวบ้านที่เป็นหลักๆ อีกหลายคนช่วยกัน ไม่เช่นนั้นงานต่างๆ ก็คงจะไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ อย่างเช่นบางครั้งเวลาทางอำเภอส่งงานอะไรมา ก็ไม่ค่อยมีการติดตามงานสักเท่าไร บางครั้งก็เร่งรัดงานส่งวันนี้จะให้ส่งงานพรุ่งนี้ เราในฐานะผู้ใหญ่บ้านก็ต้องเป็นฝ่ายประสานงานไปเองไม่อย่างนั้นอาจจะไม่เข้าใจกัน ซึ่งจำเป็นมากสำหรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ก็ควรจะเข้ามาดูแล ไม่ควรมองว่าผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านนี้เป็นผู้หญิงปล่อยผ่านไปก่อนก็ได้ (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2, 30 กรกฎาคม 2557) ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้นำในด้านต่างๆ แสดงความคิดเห็นว่า หากพวกเราทำงานกันแต่เพียงในกลุ่มเล็กๆ แต่หน่วยงานใหญ่ๆ ไม่สนับสนุนอะไรให้เราเลย เราก็คงจะทำงานไม่สำเร็จลุล่วงหรือได้ผลดีตามเป้าหมาย หากจะให้งานทุกอย่างออกมาดีในทุกๆ งานนั้น ทุกๆ ฝ่าย ทุกๆ หน่วยงานควรจะต้องช่วยกัน ไม่ใช่บอกว่าเดียวหน่วยงานโน้นก็มาเดียวหน่วยงานนี้ก็มาช่วย ถึงแม้งานที่รับผิดชอบอยู่จะเป็นงานอาสาไม่มีค่าตอบแทนประจำให้ แต่ก็อยากให้รัฐดูแลค่าเบี้ยประชุม ค่าน้ำ ค่าอาหารหรือค่าน้ำมันรถ เล็กๆ น้อยๆ บ้างเวลาไปประชุม เพราะเวลาผลงานเกิดคนได้รับคำชมคือหน่วยงานไม่ใช่ผู้นำอาสาอย่างพวกเรา (สมาชิก อบต. หมู่ 1, 20 กรกฎาคม 2557)

ค่านิยมหรือความเหลื่อมล้ำทางเพศ ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า ค่านิยมทางเพศที่สมัยก่อนมองว่าเพศหญิงมักอ่อนแอกว่าเพศชาย และด้วยค่านิยมนี้เองยังมีอยู่ในปัจจุบัน มีผลทำให้สตรีบางคนรู้สึกขาดกำลังใจ หรือเปรียบเป็นปมด้อยที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้มองเห็นความสามารถที่แท้จริงและเป็นการมองด้านเพศที่ภายนอกดูแข็งแรงกว่าของเพศชายเป็นตัวตัดสินความสามารถส่วนบุคคล ดังนั้นค่านิยมทางเพศจึงเป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาททาง การเมืองการปกครองด้วยประเด็นหนึ่ง ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง นายก อบต. สมาชิก อบต. และผู้ใหญ่บ้าน แสดงความคิดเห็นว่า การถูกมองว่าความเป็นผู้หญิงมักจะอ่อนแอกว่าผู้ชายของคนทั่วไปก็มีผลกระทบบ้างในแง่ของความรู้สึก เพราะเราอาจมาทำงานตรงนี้ ซึ่งผู้ชายบางคนก็ยังไม่กล้าที่จะมาทำแบบพวกเราเลย เพราะการเป็นผู้มีระดับนี้มาจากการเลือกตั้ง และจะต้องดูแลประชาชน ทั้งหมู่บ้าน ทั้งตำบล จะสุขจะทุกข์ต้องรู้ งานค่อนข้างหนัก และต้องมีความเป็นกลาง คอยตัดสินปัญหา ดังนั้นเมื่อได้ยืนแบบนี้ไม่แปลกถ้าจะรู้สึกน้อยใจ แต่ต้องทำให้ความน้อยใจนั้นเป็นแรงผลักดันในการทำงานเพื่อให้เกิดการยอมรับและไม่เกิดการเปรียบเทียบกับอีก แต่สิ่งที่ต้องยอมรับคืองานทุกอย่างจะไม่สามารถสำเร็จได้ถ้าขาดความสามัคคี ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ที่ดำรงตำแหน่งแกนนำสตรีอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็นว่า บางครั้งก็รู้สึกไม่ดีเมื่อได้ยินว่างานนี้เหมาะสมกับผู้ชายมากกว่า แต่บางครั้งก็ต้องไม่สนใจปล่อยให้ผ่านไป เพราะมีตัวอย่างผู้หญิงเก่งๆ มากมาย และเราอาจมาทำงานนี้แล้วเราต้องทำให้สำเร็จลุล่วง แม้จะมีมารบกวนจิตใจบ้างก็ตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สถานการณ์บ้านเมือง ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นว่า ประเด็นสถานการณ์บ้านเมืองเป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายหรือโครงการต่างๆ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีรายบุคคล ซึ่งอาจทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศด้อยลงด้วย ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีทั้งสิ้น ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พบได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถานการณ์บ้านเมืองก็มีผลต่อชุมชนของเรา เพราะหากบ้านเมืองของเรามีความปกติสุข การบริหารจัดการด้านต่างๆ ก็จะไม่เกิดปัญหา ชาวบ้านก็จะเป็นอยู่ที่ดี การปฏิบัติงานของท้องถิ่นก็จะมีปัญหาติดขัด แต่ถ้าบ้านเมืองมีปัญหา ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่เกิดขึ้นเมื่อใด งานทุกอย่างและทุกหน่วยงานทุกฝ่ายก็ต้องเจอปัญหาอุปสรรคที่ตามมาอย่างแน่นอน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกตั้ง หากมีการเปลี่ยนแปลงหรือต้องเลือกตั้งบ่อยๆ ประชาชนอาจจะมีความเบื่อหน่าย และหน้าที่ของผู้นำก็ต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอาจต้องทำมากขึ้นบ่อยขึ้น ทั้งนี้ นอกจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองแล้วนั้น ถ้าหากบ้านเมืองย่ำแย่ ปัญหาที่อาจเกิดตามมาก็คือเรื่องเศรษฐกิจ ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีก็จะเกิดปัญหาอาชญากรรมบ่อยๆ ยาเสพติดอาจมีมากขึ้นในหมู่บ้าน ในฐานะผู้นำที่ชาวบ้านไว้วางใจเลือกเข้ามา ก็จะต้องทำงานหนักมากขึ้น เพื่อสอดส่องดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนซึ่งถือว่าเป็นญาติของเรา

ขาดการสนับสนุนจากคนในครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นอย่างดี แต่ส่วนน้อย มีความคิดเห็นว่า หากขาดการสนับสนุนจากคนในครอบครัวก็จะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาททางการเมืองการปกครองด้วยเช่นกัน เพราะคนเหล่านี้จะคอยขัดขวาง คอยแสดงคำพูดเพื่อให้สตรีได้ทำงานไม่สะดวก เพราะขาดกำลังใจจากคนในครอบครัว ส่งผลให้งานอาจสำเร็จล่าช้า หรือสำเร็จแต่อาจไม่ดีเท่าที่วางเป้าหมายไว้ ทั้งนี้สาเหตุมาจากการที่คนในครอบครัวไม่เข้าใจการทำงานเพื่อส่วนรวม จึงคอยเรียกร้องความสนใจเรียกร้องหาเวลาจากสตรี ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พบได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งสมาชิก อบต. แสดงความคิดเห็นว่า “คนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว ก็จัดเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะหากคนใกล้ชิดไม่ส่งเสริมหรือคอยขัดขวาง ก็จะทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ หมดกำลังใจที่จะทำงาน งานก็จะออกมาไม่ดีเท่าที่ควร บางครั้งเมื่อมีงานสังสรรค์ก็ต้องไป ทำให้ต้องกลับบ้านดึก ก็อาจมีปัญหาภายในครอบครัวบ้าง” ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นอย่างดี แสดงความคิดเห็นว่า “โชคดีที่คนใกล้ชิด ญาติพี่น้องเข้าใจและได้รับการสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด ตั้งแต่วันที่ตัดสินใจสมัครรับเลือกตั้ง และทุกวันนี้มีงานอะไรที่ครอบครัวจะไปช่วยได้ก็จะไปด้วยกันตลอด ซึ่งเป็นครอบครัวที่ใหญ่มาก แต่ทั้งนี้แม้จะเข้าใจแค่ไหน เราก็ต้องรู้จักการจัดสรรเวลาให้ลงตัว มีเวลาเพื่อสังคมส่วนรวม เวลาของคนในครอบครัว และเวลาของตัวเองด้วย”

การขาดความร่วมมือจากคนในหมู่บ้านหรือชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่า การขาดความร่วมมือจากคนในหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการมีบทบาททางการเมืองการปกครอง เพราะงานทุกงาน งานทุกอย่างต้องได้รับความร่วมมือจากคนในหมู่บ้านหรือชุมชนสามารถประสบความสำเร็จได้โดยการทำเพียงลำพังตัวคนเดียว ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พบได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง นายก อบต. สมาชิก อบต. ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “ปัญหาเกิดแน่นอนหากขาดความร่วมมือในหมู่บ้าน เพราะหน้าที่ของเราต้องเกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

การจะทำโครงการการอะไรสักโครงการต้องมีการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อลงมติ หากบรรดาชาวบ้านหรือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ก็เปรียบเหมือนว่าตบมือข้างเดียวไม่ดัง ความสำเร็จย่อมไม่บังเกิด แต่ตอนนี้โดยรวมแล้วยังไม่ถึงกับขาดความร่วมมือ ยังอยู่ในระดับที่มากทีเดียว” ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งมีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน แสดงความคิดเห็นว่า “การมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นสิ่งสำคัญมากเลยทีเดียว เพราะการทำงานของเรสำเร็จคนเดียวคงไม่ได้แน่ๆ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านด้วยงานจึงจะสำเร็จและตรงต่อเวลา แต่ทั้งนี้ก็ต้องมาจากตัวผู้นำหรือตัวเราเองด้วยว่าเราจะสามารถพูดหรือแสดงความจริงใจให้ชาวบ้านเห็นถึงความตั้งใจจริงของตัวเราเองได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าเราสามารถทำให้ชาวบ้านเชื่อใจ ไว้วางใจได้ ชาวบ้านจะให้ความร่วมมือในทุกๆ งาน และงานนั้นๆ ก็จะสามารถลงอย่างง่ายดาย”

ปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองการปกครองท้องถิ่นมากที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมาก คิดว่าปัจจัยด้านสถานการณ์ทางการเมืองเป็นปัญหาสำคัญที่สุด เพราะถือเป็นปัญหาอุปสรรคที่ใหญ่เกินกว่าสตรีหรือชาวบ้านจะสามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง ต้องเป็นไปตามผลการการบริหารงานของผู้นำประเทศหรือรัฐบาล ฝ่ายตัวของการเมืองท้องถิ่นซึ่งถือว่าอยู่ในระดับรากหญ้านั้นเป็นเพียงตัวขับเคลื่อนหรือเป็นผู้รับนโยบาย มาปฏิบัติเท่านั้น ซึ่งหากบ้านเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี บทบาททางการเมืองการปกครองหรือการทำงานต่างๆ ก็จะสามารถดำเนินงานให้สำเร็จได้โดยง่ายเช่นกัน ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดแสดงความคิดเห็นว่า “จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมานั้น สำหรับตนเองคิดว่าปัจจัยด้านสถานการณ์การเมืองซึ่งปัจจุบันกำลังแปรปรวนอย่างหนัก มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ นับเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด เพราะถือว่าเป็นปัญหาที่เราควบคุมมันไม่ได้ มันเกินกำลังของเราเพราะเป็นปัญหาระดับประเทศ แต่เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเลยว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างนี้จะได้รับผลกระทบกับทุกคน ทุกฝ่าย ทั้งต่อประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และงานของเรา เพราะหากบ้านเมืองไม่มีความชัดเจนโดยเฉพาะหากสถานการณ์ แคล้ง การดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครองก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วยแน่นอน คืออาจจะต้องทำงานหนักขึ้นในการชี้แจงให้ประชาชนทราบว่าบ้านเมืองเรากำลังเกิดอะไรขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจกันอย่างมากซึ่งชาวบ้านบางคนก็เปิดใจรับฟังบางคนก็ไม่รับฟัง เพราะอาจเบื่อหน่ายก็เป็นได้”และผู้ให้สัมภาษณ์อีกส่วน มีความเห็นว่า การขาดความร่วมมือจากคนในชุมชนหรือหมู่บ้านเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครอง เพราะหากคนใกล้ตัวหรือคนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานทุกอย่าง ก็จะไม่สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้

ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบได้ดังนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง สมาชิก อบต. แสดงความคิดเห็นว่า “ปัญหาของชุมชน ก็คือคนในชุมชนของเราเองว่าเขาจะยอมให้เรายื่นมือไปช่วยเหลือเขาหรือไม่ หากเขายินยอมทุกอย่างก็จะสำเร็จด้วยดี หากเขาไม่ยอมงานก็จะล่าช้าไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็เป็นได้”ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ชาวบ้านเป็นปัญหาสำคัญสุด เช่น การที่เราจะลงมือทำอะไรสักอย่าง จะสำเร็จลงไม่ได้เลยถ้าเราไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน ดังนั้นคิดว่าปัญหาสำคัญสุดคือชาวบ้าน”ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้นำสตรี กล่าวว่า “น่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่จะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดมากกว่าสิ่งอื่น ชัดเจนอยู่แล้วว่างานอะไรก็ตามหากเราทำคนเดียว แต่ชาวบ้านไม่ยอมรับหรือไม่สนับสนุนด้วย ก็ไม่มีประโยชน์ ดังนั้นอยู่ที่ว่าแกนนำอย่างเราจะใช้วิธีใดโน้มน้าวชาวบ้านให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้”

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

4. ข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำไปพัฒนาต่อ จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ นักการเมืองท้องถิ่นสตรี ผู้นำต่างๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ในประเด็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากมีความคิดเห็นว่า มีหลายประเด็นปัญหาที่แม้ว่าเกิดแล้วแต่ก็มีแนวทางที่จะสามารถแก้ไขได้ ตลอดจนได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาทให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดังนี้

นายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ในการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานต่างๆ ของ อบต. ทุกวันนี้ขอยอมรับว่าหน่วยงานต่างๆ เช่น ในเขตตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ยังขาดการทำงานประสานกันดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่มาก สาเหตุอาจเนื่องมาจากบรรดา อบต. หรือเทศบาลทั่วประเทศมีมากจนอาจจะควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง ดังนั้นเราจึงควรต้องดูแลตัวเองช่วยเหลือองค์กรของเรา ก่อน เช่น เมื่อเกิดปัญหาอะไรเช่น ความไม่เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองบ่อยๆ เราควรที่จะถามไถ่จากสมาชิก อบต. เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่จะให้คำตอบที่ถูกต้องกับเราได้ก่อน บางสิ่งบางอย่างเราควรเริ่มต้นจากตัวเราเองก่อน” ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า “เรื่องนี้ก็มีปัญหามากพอสมควรสำหรับการทำงาน ในบางครั้งก็ทำงานไม่ค่อยจะสะดวก เช่น บางครั้งอำเภอจะทำโครงการต่างๆ ให้หมู่บ้าน ก็บอกให้ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ลูกบ้านให้มาช่วยฟัง บางครั้งก็ด่วนมากจนลืมบอกรายละเอียดของโครงการว่าเป็นโครงการเกี่ยวกับอะไร ควรให้ใครมาฟังบ้างหรือต้องการคนเข้าร่วมรับฟังจำนวนเท่าไร คือบางครั้งไม่มีความชัดเจน หรือไม่ก็สั่งงานแล้วก็ไม่ได้ติดตาม กำกับดูแลและติดตามงาน อีกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นประจำคือความล่าช้าของเจ้าหน้าที่ ความไม่ตรงต่อเวลามักจะมาสายอยู่ตลอด สิ่งที่ยากให้แก้ไขคืออยากหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องติดต่อสื่อสารกับประชาชนและมีการนัดหมายกับประชาชนควรมีรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ไม่ควรให้ประชาชนมาคอยเป็นเวลานานๆ อีกทั้งควรแจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมทุกครั้ง และควรดูแลจัดการเรื่องเครื่องดื่มหรืออาหารให้กับผู้มาเข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ให้ประชาชนหรือชาวบ้านมาบริการตนเอง”

ค่านิยมทางเพศหรือความเหลื่อมล้ำทางเพศ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด คิดว่าประเด็นปัญหาด้านนี้เป็นสิ่งที่แก้ไขได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่เกิดจากทัศนคติของแต่ละบุคคลที่มีสิทธิ์ที่จะคิดจะพูด โดยเฉพาะคนที่มีความคิดแบบสมัยก่อนหรือที่เรียกกันว่าหัวโบราณมักจะไม่นิยมให้ใครมาเปลี่ยนความคิดตนเองได้โดยง่าย มักมีความเชื่อแบบฝังหัวว่าผู้หญิงคือเพศที่อ่อนแอต้องได้รับการดูแลจากเพศชาย ผู้หญิงไม่ควรทำงานควบคู่ไปกับผู้ชาย ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ ดังนั้นคนกลุ่มนี้จะเชื่อว่า ผู้หญิงไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับงานด้านการเมืองการปกครอง เช่น การเป็นสมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ดังนั้นหากจะทำให้คนกลุ่มนี้เปลี่ยนความคิดทัศนคติคงไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ก็คงไม่ยากจนเกินไปที่จะเราแก้ไขปัญหานี้ได้ ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวว่า “สำหรับปัญหานี้ เป็นสิ่งที่เกิดจากทัศนคติของคน ซึ่งเราจะได้ยินมาโดยตลอดว่าผู้หญิงจะเล่นการเมืองได้อย่างไร จะทำอะไรได้ จะไหวไหม เป็นคำพูดที่บั่นทอนกำลังใจคนฟังที่กำลังคิดจะลงเล่นการเมืองเป็นครั้งแรกได้อย่างดีทีเดียว อันนี้อาจทำให้คนที่ได้ฟังหวั่นไหวไปบ้าง เสียกำลังใจไปอีกหน่อย แต่เราไม่อาจห้ามความคิดของใครได้ ดังนั้นวิธีแก้ไขที่ดีที่สุดคือ การนั่งเฉย แล้วหันมามองตัวเอง เริ่มต้นจากถามตัวเองว่า เราพร้อมไหม เราไหวไหม เราจะเป็นอย่างที่เราพูดไหม เราควรจะทำอย่างไรให้เขายอมรับ เราควรแสดงผลงานให้พวกเขาได้เห็น เราสามารถทำทุกอย่างได้เหมือนๆ กับผู้ชาย และที่สำคัญบางอย่างเราอาจทำได้ดีกว่าผู้ชายอีกด้วย” ผู้ให้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านแสดงความคิดเห็นว่า “ในฐานะที่เราได้รับการเลือกตั้งเข้ามาให้มีส่วนในการทำงาน ช่วยชุมชน มาหลายปีสำหรับตัวเรานั้นยังไม่เคยประสบปัญหาว่ามีใครมาพูดให้น้อยใจเกี่ยวกับเรื่องเพศชายเพศหญิง แต่ในแนวคิดของคนในสังคมไทยเราต้องยอมรับว่ามันจะฝังใจกับแนวคิดเดิมๆ ทั้งนี้ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องนี้เริ่มจางหายไปบ้าง เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้คนเริ่มยอมรับบทบาทของผู้หญิงมากขึ้น เช่น การมีนายกรัฐมนตรีหญิง คนแรกของประเทศไทย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีผู้หญิงหลายคน อีกทั้งคนสำคัญในแขนงต่างๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศก็มีผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จมากมาย ดังนั้นผู้หญิงควรเคารพสิทธิของตัวเองทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุดสุดอย่าไปสนใจคำดูถูก สนใจได้แต่ให้นำมาเป็นแรงผลักดันให้เกิดผลงานที่ดีเด่น เราควรทำผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในสายตาผู้คนที่ยังมองเราอยู่ และหมั่นศึกษาหาความรู้ ประสบการณ์ใส่ตัวอยู่เสมอ ให้คิดเสมอว่าเราทำงานได้ดีไม่แพ้ผู้ชาย และอาจทำได้ดีกว่าผู้ชายในบางเรื่องบางโอกาส”

สถานการณ์บ้านเมือง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ประเด็นเรื่องสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองมีความสำคัญต่อการดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครองเช่น การเลือกตั้งบ่อยครั้ง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เปลี่ยนรัฐมนตรี การโยกย้ายข้าราชการ ฯลฯ ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงความคิดเห็นว่า “การเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมาบ่อย ๆ นี้ ทำให้เราต้องทำงานหนักมากขึ้นกว่าเก่า อย่างเช่นการรัฐประหาร ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ ก็จะมีนโยบายใหม่ กฎหมายใหม่ ผู้นำหรือนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีใหม่ มีผลทำให้งานเราที่กำลังดำเนินการอยู่อาจต้องหยุดลงซึ่งตรงนี้แม้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับบทบาทของสตรีโดยตรงแต่ไม่ว่าใครทำหน้าที่ก็จะได้รับผลกระทบเช่นกัน หรือแม้แต่กิจกรรมหรือโครงการที่ได้วางแผนไว้แล้วอาจต้องชะลอไว้ก่อน ซึ่งอาจจะไม่ได้นำกลับมาทำอีกก็เป็นได้ ระบบงานก็สับสนไปหมดซึ่งปัญหาด้านนี้เป็นปัญหาที่หน่วยงานจะได้รับผลกระทบเหมือนกันหมด และคงจะเข้าไปแก้ไขอะไรไม่ได้เพราะเป็นเรื่องระดับชาติ สิ่งที่เราสามารถทำได้คือพยายามสร้างงานหรือดำเนินงานที่ค้างอยู่ให้เสร็จลุล่วงให้จงได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของชุมชน ไม่ว่าจะมียุคอะไรเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของเรายังคงอยู่ ต้องทำเพื่อประชาชน” ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความเห็นว่า “สำหรับตนเองหากถามว่าจากสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ มีผลต่อการทำงานหรือไม่ บอกได้ว่ามีแน่นอน แต่ถ้าจะถามถึงการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้กลับไปดีเหมือนเดิมคงทำไม่ได้ แต่ก็คิดว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก็น่าจะมาจากรัฐบาลหรือตัวแทนประชาชนที่ชาวบ้านเลือกไปบริหารประเทศด้วยส่วนหนึ่ง จึงทำให้เกิดทั้งปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และอีกมากมาย น่าจะแก้ไขที่ต้นเหตุ คือการพิจารณาเลือกสรรคนดีตอนเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นซ้ำซาก”

การขาดการสนับสนุนจากคนในครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์ คิดว่า คนในครอบครัวนั้นเป็นปัจจัยสนับสนุน การปฏิบัติงานต่างๆ ตลอดจนก็ถือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้วยเช่นกัน เช่น การพูดให้กำลังใจหรือการให้คำแนะนำ การช่วยเหลืองานต่างๆ ก็จะสามารถทำให้สตรีปฏิบัติหน้าที่รวมถึงบทบาททางการเมืองการปกครองได้ดี และการที่คนในครอบครัวคอยขัดขวาง ไม่ว่าจะจากคำพูด หรือการกระทำอื่นๆ ก็มีผลทำให้สตรีเกิดความท้อแท้ น้อยใจ กังวลใจ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ดีได้ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน กล่าวว่า “จากการที่ได้รับเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้น นอกจากจะมาจากความสมัครใจของตัวเองแล้ว ครอบครัวก็มีส่วนช่วยให้การสนับสนุนช่วยเหลือหลายอย่าง และตัวเองเคยเป็นสมาชิก อบต. อีกทั้งพ่อก็เคยเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นเมื่อพ่ออายุครบเกษียณจึง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สนับสนุนให้ฝนตัวเองจากสมาชิก อบต. มาลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน เพราะอย่างไรเราก็ทำงานให้กับชุมชนของตนเองได้เช่นเดิม ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาสำหรับตนเอง เพราะเราต้องจัดสรรเวลาให้ลงตัว” ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งสมาชิก อบต. กล่าวว่า “การลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรก เพราะอยากทำงานให้ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาชุมชน เพราะโดยปกติแล้วชอบงานด้านอาสาอย่างมาก ตอนเรียนก็ชอบออกค่าย ทำให้คิดมาตลอดว่าทำไมเราไม่ทำให้บ้านเกิดเราบ้าง เมื่อวันหนึ่งโอกาสมาถึงจึงไม่พลาดโอกาสที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว ญาติพี่น้องเป็นอย่างดี การทำงานเพื่อสังคมนั้นปัญหาจะไม่เกิดเลยถ้าเรารู้จักจัดสรรเวลาสำหรับส่วนรวมและครอบครัว หรือเวลาสำหรับตนเองให้ลงตัว”

การขาดความร่วมมือจากคนในหมู่บ้านหรือชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นว่าการเป็นผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการทำงานในฐานะผู้นำและต้องทำงานส่วนใหญ่อยู่กับหมู่บ้านหรือชุมชน ต้องมีการประสานงานอยู่บ่อยๆ หากทำงานโดยขาดการมีส่วนร่วมกับคนในหมู่บ้าน ทั้งผู้นำชุมชนหรือประชาชนในชุมชนก็ไม่สามารถทำให้งานสำเร็จลงได้ วิธีการแก้ไขที่ได้ผลก็คือ การต้องหมั่นพบปะชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ และต้องแสดงออกอย่างจริงใจไม่เสแสร้ง เราจะได้รับไว้วางใจจากชาวบ้านด้วยความจริงใจเช่นกัน และเมื่อต้องมีการประสานงานเราก็จะได้รับความร่วมมือด้วยความเต็มใจจากคนในชุมชนด้วยดีดังสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน แสดงความคิดเห็นว่า “การทำงานที่เกี่ยวข้องกับชาวบ้านหรือชุมชนนั้นมีบ้างในบางครั้งเข้าร่วมประชุมแต่ก็ไม่ให้ร่วมมือเท่าที่ควร เช่น ให้ยกมือก็ไม่ยก ไม่มีการแสดงความคิดเห็นใด ๆ ประมาณว่าก็ให้มาประชุมก็มาให้แล้วจะมาให้ยกมือให้แสดงความคิดเห็นอีกทำไม ไม่ทำ ไม่สนใจ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเหล่านี้บางครั้งต้องไม่ตึงจนเกินไป อาจต้องมีเรื่องขำขันสอดแทรก หรือจัดกิจกรรมที่น่าสนใจตื่นเต้นเร้าใจบ้าง สิ่งเหล่านี้สามารถทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และเขายินดีรับฟังมากขึ้น การเข้าไปให้ความสนิทสนมพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับชาวบ้านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะชาวบ้านจะเกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจมากขึ้น ”

อภิปรายผลการวิจัย

สตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นเช่นการได้รับการส่งเสริมให้สตรีเป็นตัวแทนแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของสมาชิกในครอบครัว เครือญาติ ที่จะพัฒนาชุมชนของตนเอง ความต้องการช่วยลดหรือคลี่คลายปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์บ้านเมืองที่แปรเปลี่ยนนั้น ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองทั้งสิ้น บุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ความต้องการที่จะทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อสังคมหรือชุมชนของ

บทบาทสตรีที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น สตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรีทุกคนขึ้นพื้นฐาน คือ บทบาททางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในทุกๆ ระดับในท้องถิ่น การร่วมรณรงค์ลดการซื้อสิทธิ์ขายเสียง หรือการหาเสียงเลือกตั้งให้กับตนเองญาติสนิทหรือพวกพ้อง ซึ่งการเลือกตั้งนั้นผู้นำสตรีทุกคนต่างตระหนักดีว่า เป็นสิทธิและหน้าที่พื้นฐานที่คนไทยทุกคนต้องรักษาและถือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นกิจกรรมของประชาชนทุกคน แต่เป็นเรื่องของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่น พบว่าสตรีส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้เข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น กล่าวคือ เป็นปัจจัยทั้งด้านบวกและลบ เช่นการได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนถือเป็นปัจจัยส่งเสริมที่ดี แต่หากในทางกลับกันปัจจัยสนับสนุนเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือหรือมีการต่อต้าน ก็ไม่สามารถทำให้สตรีได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น หรือดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ สำหรับประเด็นอื่นๆ เช่นการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ นั้นพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ปัจจุบันยังพบอยู่ ซึ่งขาดความเอาใจใส่ดูแลผู้นำทำงานต่างๆ รวมถึงบทบาททางการเมืองท้องถิ่นเกิดข้อผิดพลาดเมื่อต้องมีการปรับเปลี่ยนจึงทำให้งานล่าช้า เสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย กล่าวคือหากเกิดข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับงานไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการดำเนินงานที่จะให้บรรลุผลสำเร็จทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมาย และประเภทของกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น กล่าวคือ ควรจะทำการศึกษารoles บทบาททางการเมืองท้องถิ่นทั้งชายและหญิงในจำนวนที่เพิ่มขึ้น และควรศึกษาบทบาทหน้าที่ ความแตกต่างของชายและหญิง เพื่อนำผลสัมฤทธิ์มาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ทราบว่าพบปัญหาอุปสรรค ตลอดจนมีแนวทางการแก้ไขที่สอดคล้องกันหรือไม่ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นให้กว้างขึ้น เพื่อให้เห็นภาพความชัดเจนในภาพรวมที่กว้างขึ้น ตลอดจนมีการศึกษารoles บทบาททางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนี้คาดว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการศึกษาต่อไปในระดับต่างๆ เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาสำหรับกลุ่มนักการเมืองสตรีหรือกลุ่มผู้นำสตรีกลุ่มเดิมหรือกลุ่มที่เพิ่งเริ่มต้นหรือกำลังตัดสินใจในการจะเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- จิตประชา มูลสมบัติ. (2549). *บทบาทของสตรีในทางการเมืองท้องถิ่นในตำบลสันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จิระภา ตามัง. (2550). *ความคาดหวังการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของสตรีในจังหวัดอุดรดิษฐ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์. อุดรดิษฐ์.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2527). *การศึกษารัฐศาสตร์แนวจิตวิทยาการเมืองในหลักและวิชาการศึกษาทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระวุฒิ ปัญญา. (2556). *STRONG WOMEN STRONG HEART ผู้หญิงที่เกิดมาเพื่อเป็นยอดคนยอดหญิงหัวใจเพชร*. กรุงเทพฯ : แอปป์บุ๊ก.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

- เยาวเนตร ลิ้มรัช. (2549). ศึกษาเงื่อนไขและกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรีในจังหวัดภูเก็ต. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2539). ทศนคติทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพินดา เกิดมาลี. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- สุภา บุทธยักษ์. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองของกลุ่มสตรี : เฉพาะกรณีกลุ่มสตรีอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรรณณ ฤาชา. (2547). แรงจูงใจ อุปสรรค และกลยุทธ์ในการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- Almond, G.A. and S. Verbr. (1965). *The civil Culture*. Boston : Little Brown.
- Gabriel A.almond. (1956). *Comparative Political Systems*. Boston : Little Brown.
- Huntington, Samuel P. and Nelson Joan. (1988). *M.No easy Choice: Political Palicipation and Developing Countries*.Cambridge. Mass : Harvard University Press.
- Milbrath, lester W.andGole, M.L. (1972). *Political Participation in How and Why Do People Get Involved in Politics..* P.28 2nd ed. Chicago : Road McNally collage Publishing.
- Nie, Norman H. and Verba Sidney. (1975). *The Hanbook of Political Science Voi.4*. Massachsetts Addison Wesley.
- Pye, Lucian W. (1966). *Aspect of Political Development*. Boston : Little Brown.